



ULDIS ANDERSONS

FOTO: AINARS MEIERS

UN NO ARHITEKTES ZAIGAS GAILES ARHĪVA

Neogotikas renesanse Rūmenes muižā

Rūmenes muižas kompleksa rekonstrukcija pēc SIA «Hotel Bergs» pasūtījuma norit nu jau ceturto gadu, un to var uzskatīt par vienu no šobrīd vērienīgākajiem vēsturisko muižu rekonstrukcijas un daļēji arī restaurācijas projektiem Latvijā. Līdztekus muižas ēku kompleksam tuvu oriģinālajam veidolam atjaunots tiek arī vecais muižas parks.

Nedaudz no vēstures

Rūmenes muiža pirmo reizi minēta kā Bruņinieku muiža 1453. gadā – kā fon Butlaru dzimtas īpašums. Gadsimtu gaitā muižas īpašnieki vairākkārt mainījušies; interesanti, ka 1653.–1658. gadā muiža piederējusi arī Tobago salas pēdējam gubernatoram Dītriham fon Altenbokumam. 1905. gadā muižu nopircis Rīgas Biržas direktors baltvācietis Eižens Švarcs.

Pēc agrārreformas 1920. gadā muiža tika piešķirta brāļiem Dauguliem: Latvijas Konservatorijas profesoram Arvedam Daugulim un Lāčplēša ordeņa kavalierim pulkvedim Ervinam Daugulim.

Muižas tagadējā kungu māja jeb pils ir celta 1876. gadā pēc arhitekta Teodora



Objekta nosaukums: Rūmenes muižas ansambļa rekonstrukcija.
Atrašanās vieta: Tukuma rajons, Kandavas novads, Rūmene.
Projekta pasūtītājs: SIA «Hotel Bergs». **Projekta vadītājs** (pasūtītāja pārstāvis): Andis Vitols. **Projekta finansētājs:** AS «UniCredit Bank». **Projektētājs:** SIA «Zaigas Gailis birojs», projekta autore arhitekte Zaiga Gaile, arhitekte Līga Apine.
Galvenais būvuzņēmējs: SIA «PS. Serviss». **Projekta vadītājs** (galvenā būvuzņēmēja pārstāvis): Ingus Baumanis.
Autoruzraudzība: Zaiga Gaile, Līga Apine. **Būvuzraudzība:** SIA «PKE», būvuzraudzības grupas vadītājs Raimonds Eizenšmits.
Būvkonstrukcijas: SIA «Celmiņa būvkonstrukciju projektēšanas birojs», būvkonstruktors Valters Celmiņš. **Pirmsprojekta izpēte un uzmērījumi, arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija:** SIA «Arhitektoniskās izpētes grupa». **Parka rekonstrukcija:** SIA «Vides projektu studija», ainavu arhitekte Daiga Veinberga.
Darbuzņēmēji: SIA «PS. Serviss» (galvenais būvuzņēmējs) – celtniecības darbi, elektroinstalācija, apkure, iekšējie ūdensvada un kanalizācijas tīkli; SIA «Remce» – vēdināšanas, dzesēšanas darbi; SIA «Multicomp» – vājštrāvas sistēmas izbūve; SIA «Liene serviss» – siltummezglu un katlumājas izbūve; SIA «EK dizains», SIA «Simballo», SIA «Wooden Windows Latvia» – koka logi, durvis, kāpnes, grīdlistes, paneļi; SIA «APS» – stikla jumts alumīnija konstrukcijās; SIA «Alux» – alumīnija virsgaismas; SIA «Kone» – lifta izbūve; SIA «Brūveris» – apmešanas darbi; SIA «EK Variants» – krāsošana un flīzēšana; SIA «Dzirnkals» – kamīnu un krāšņu restaurācija; SIA «Tehnoloģijas centrs AM2» – metāla margas, kāpnes; SIA «Sausais ledus» – kļēģu grīdas tīrīšana; SIA «BC Grupa», SIA «Solve» – koka grīdas; SIA «Pelēks Décor Design» – mākslinieciskais krāsojums; SIA «Urbšanas centrs» – ūdens urbums; SIA «Ūdensnams» – ārējie ūdensvada un kanalizācijas tīkli; SIA «All communication» – siltumtrases izbūve; SIA «Latvijas propāna gāze» – gāzes sistēmas izbūve; SIA «Ciedra A» – diķa tīrīšana, parka celiņu izbūve; SIA «Soliters» – labiekārtošana; SIA «ML Studija» – terases atjaunošana. **Būvdarbu sākums:** 2005. gads. **Pirmās kārtas beigu termiņš:** 2008. gada rudens.



Zeilera projekta; tolaik muižas īpašnieks bija barons Ernests fon Līra. Muižas komplekss tapis laika posmā no 1876. līdz 1892. gadam, to cēlis Viktors fon Distelro – iespējams, arī pēc T. Zeilera projekta.

Kungu māja ir celta kā vienkārtīga mūra celtnie ar centrālajiem rizālītiem, izmantotas neogotikas formas; šajā stilā būvēta arī staļļa ēka, kas atdala saimniecības ēkas no kungu mājas.

Ir zināms, ka Rūmenes muižas parku, kas sākotnēji aizņēmis 7,8 ha lielu platību, veidojis slavenais dārzu arhitekts un Rīgas dārzu direktors Georgs Kufalts, kurš savulaik veidojis arī, piemēram, Arkādijas parku, Viesturdārzu u.c.

**ZAIGA GAILE,
 REKONSTRUKCIJAS
 PROJEKTA AUTORE,
 SIA «ZAIGAS GAILIS BIROJS»:**

«Ir saglabāties diezgan daudz veco fotogrāfiju – no 1905., no 1914. gada –, un, cik pēc tām var spriest, tie laikam ir bijuši muižas ziedu laiki. Latvijas laikā, kad

muižu piešķīra brāļiem Dauguliem, viņiem bija tikai tas lielais gods dzīvot muižā, bet, kā noprotams, naudas nebija un nekādus lielos restaurācijas vai kopšanas darbus viņi atļauties nevarēja – attēlos var redzēt, ka dārzs tai laikā ir diezgan aizaudzis un nekojots.

Padomju laikā muižas kungu mājā atradās gan skola, gan kinozāle, gan ciema padome, kā jau tas bija tipiski tam laikam. Augu mājā bija ierīkota katlumāja, bet kūts ēkai uzcēla piebūvi un pārvērta par kolhoza kūti – var noprast, ka te ir bijusi viena kārtīga padomju ferma. Kad te ieradāmies, vairākus pēdējos gadus muižas ēka bija stāvējusi tukša – ar saglabājušos kinozāli, izlauztām sienām, diezgan trakā stāvoklī bija arī saimniecības ēkas.

Manuprāt, tā ir laime, ka vecās muižas Latvijā tiek nopirktas un nesagrūst. Padomju laikā visas pilis bija nolemtas bojāejai. Laimējās tām pilīm, kurās bija skolas vai ciema padomes, tās vismaz tika apdzīvotas un mazliet uzturētas, lai arī trūka naudas pienācīgai restaurācijai. Tagad pat

Tehniski visgrūtākā bija pagrabstāva ierīkošana zem ēkas pilnā apjomā četru metru dziļumā. Šim nolūkam ēkas nesošās sienas tika nostiprinātas uz mikropāļiem, tad pa posmiem tika rakta laukā zeme un laukakmeņu pabērums, likti veidņi un sāka pamatu betonēšana.





Visbēdīgākajā stāvoklī pirms rekonstrukcijas sākšanas bija Rūmenes muižas bijušais stallis – ēka bija pussagruvusi, un no tās bija palikušas gandrīz vienīgi drupas. Stallja ēkas mūra konstrukciju atjaunošanā izmantoti autentiski materiāli – laukakmeņi un vecie sarkanie ķieģeļi. Pēc rekonstrukcijas te atradīsies pieci viesu apartamenti.

nezinu, vai Latvijā maz ir palikusi kāda nenopirkta muiža.»

Rekonstrukcijas mērķi un apjoms

Rūmenes muižas ansamblī ar visām tajā ietilpstošajām celtnēm, parku un diķi «Hotel Bergs» īpašnieks Justs Karlsons iegādājās 2004. gadā. Īpašums tika iegādāts ar mērķi izveidot ģimenes muižu, kas paralēli darbotos arī kā viesnīcas «Hotel Bergs» lauku rezidence ar viesu apartamentiem. Vēlāk klāt tika nopirkta arī dažas apkārtnējās zemes, lai izvairītos no tā, ka, piemēram, muižai tuvumā veidojas cita apbūve



vai arī kāds ierīko kempingu muižas dīķa otrā krastā ar skatu uz pili. Šobrīd kopējā teritorija, kas ir SIA «Hotel Bergs» īpašumā, aizņem ap 60 hektāriem.

Rūmenes muižas kompleksu veido diezgan prāvs ēku ansamblis, kurā bez kungu mājas ietilpst arī staļļa ēka, kalpu māja, kūts, vāgūzis, šķūnis u.c., arī trīs saimniecības ēkas ceļa otrā pusē, kur padomju laikā bija ierīkotas kolhoza mehāniskās darbnīcas, bet tagad darbojas kokapstrādes uzņēmums. Lielākoties visas muižas kompleksa ēkas ir laukakmeņu mūra mājas, izmantota arī sarkano ķieģeļu dekoratīvā apdare, piemēram, staļļa ēka.

ANDIS VĪTOLS,

PROJEKTA VADĪTĀJS, VIESNĪCAS
«HOTEL BERGS» PĀRVALDNIKS:

«Tā kā apjoms ir pietiekami liels, rekonstrukcijas projektu paredzam īstenot vairākās kārtās. Pirmajā kārtā ietilpst galvenās jeb kungu mājas un terasu sistēmas rekonstrukcija, kā arī inženiertehniskās sistēmas – katlumāja, ūdensapgāde, notekūdeņu attīrīšana, transformatoru apakšstacija. Parāleli notiek darbs pie parka sakopšanas un atjaunošanas. Otrajā kārtā plānojam pabeigt staļļa rekonstrukciju, kur atradīsies viesu apartamenti, un atjaunot vāgūzi, kur paredzēts izvietot viesnīcas recepciju. Šādi pamazām attīstīt ir plānots visas muižas kompleksa ēkas. Mūsu kā pasūtītāja nostādne ir restaurēt visu, ko iespējams restaurēt, un saglabāt visas esošās vērtības, ieturot stilu arī muižas interjerā. Iespēju robežās izmantojam autentiskus, kā arī ekoloģiskus materiālus, piemēram, apmešanai izmantojam tikai kaļķa javas apmetumu, bet siltināšanai tiek lietota ekovate. Ļoti iespējams, ka finansiāli lētāk būtu strādāt ar vienkāršākiem materiāliem, bet šis nav objekts, kur jātaupa uz šādām pozīcijām.

Viena no diezgan vērienīgām iecerēm ir valsts nozīmes ceļa pārvietošana apkārt muižas kompleksam, šobrīd tas iet pa vidu. Pagaidām šis process ir projektēšanas stadijā un mazliet ir apstājies, jo tam ir nepieciešams izstrādāt detālplānojumu. Tādējādi vecais ceļš saglabāsies kā iekšējais Rūmenes ceļš. Kad šis jautājums būs atrisināts, paredzam arī otrā ceļa pusē veidot vēl vienu dīķi, lai arī tajā pusē esošajām muižas ēkām iepretim ir ūdens spogulis.

Pirmo kārtu – muižas kungu ēku – vēlamies pabeigt jau šoruden. Uz pavasari varētu tikt pabeigta arī otrā kārtā, un tad



varētu būt gatavs arī detālplānojums ceļa pārvietošanai, un varētu sākties citu kompleksa ēku rekonstrukcija. Šobrīd ir grūti prognozēt precīzus termiņus, jo viss atkarīgs no finanšu avotiem.»

ZAIGA GAILE:

«Pagaidām paredzēts, ka stalli atradīsies pieci viesu apartamenti, vāgūzi divi, kalpu mājā divi – kopā ar kungu māju 11 apartamentu, turklāt tieši apartamenti, nevis viesnīcas numuri, jo ceļotāji aizvien vairāk izvēlas plašus viesu apartamentus ar virtuvēm. Nekādā ziņā negribētu Rūmenes muižu saukt par viesu namu, bet gan par Bergu dzimtas lauku īpašumu ar iespēju izdot istabas viesiem. «Viesu nams» ir kļuvis par pārāk degradētu jēdzienu. Šobrīd esam tiekuši līdz filozofijai, ka Rūmenes muiža piedāvās kluso atpūtu. Tās nebūs kāzas vai konferences, lielas masas un trokšņains tingeltangelis, ar ko lielākoties pelna Latvijas viesu nami. Te būs klusās atpūtas filozofija, iespēja netraucēti pazust. Perspektīvā domājam arī

par tenisa un golfa laukumu ierīkošanu, arī par iespēju nodrošināt zirgu izjādes.»

Labi sastrādājusies komanda

Muižas rekonstrukcijas projekta arhitektūras koncepciju un tehnisko projektu izstrādā SIA «Zaigas Gailis birojs», projekta autore ir arhitekte Zaiga Gaile. Galvenais būvuzņēmējs ir SIA «P.S. Serviss». Būvuzraudzību objektā nodrošina SIA «PKE». Kopumā Rūmenē darbojas vairāk nekā 20 dažāda profila darbuzņēmēju, kā arī individuāli amata meistari un restauratori. Komandai, kas strādā objektā, ir gara iepriekšējās sadarbības pieredze, kas ilgst jau no 90. gadu sākuma. Pēc projektā iesaistīto pušu domām, tas ir būtisks arguments par labu sekmīgai projekta realizācijai.

ANDIS VĪTOLS:

«Izvēloties projektētāju un būvniekus, nekāda konkursa nebija – slēdzām līgumus ar zināmiem partneriem, ar ko jau esam strādājuši. Konkursu būvuzņēmējam mums



pat būtu bijis grūti rīkot, jo sākumā nebija pilnīga projekta, un tāda nav arī tagad – celtniecība un projektēšana notiek vienlaikus. Tāda ir objekta specifika, neko nav iespējams paredzēt, un darba gaitā rodas daudz jaunu ideju un korekciju. Ja mums būtu jāizstrādā pilnīgs projekts, tas prasītu milzīgu laiku. Tagad darbu gaitā izcenojam, vērtējam cenas, taču precīzas projekta izmaksas šobrīd nav nosakāmas, tās nepārtraukti mainās.

Ar Zaigu Gaili sadarbojamies jau kopš 1994. gada, kad sākām veidot Berga bazāru, viņa projektēja arī viesnīcu «Hotel Bergs» – mums ir ļoti zināms arhitekta stils, tas ir *īpašniekiem pieņemams, un tāpēc arī nebija*

nepieciešams rīkot projektētāju konkursu, atlika vien izteikt piedāvājumu. Līdzīgi bija arī ar būvuzņēmumu «P.S. Serviss», ar ko jau esam sadarbojušies agrāk. Sākotnēji vēlējāmies būvniecību uzticēt kompānijai «PKE», kas mums būvēja viesnīcu «Hotel Bergs», taču viņi tik lielu apjomu neuzņēmās, toties nodrošina objektā būvuzraudzību. Tas ir ļoti, jo «PKE» ir liela pieredze.»

ZAIGA GAILE:

«Kompānijas «PKE» būvuzraudzība, manuprāt, padara būvniecības procesu ļoti kontrolētu. Esam daudz strādājuši kopā, prasības un līmenis ir saprotams, līdz ar to *viņi ļoti var sekot mums līdzi. Esam daudz*

strādājuši arī ar «P.S. Servisu», piemēram, Ķīpsalā, arī tikko Kaltenē, tāpat viņi paralēli ir strādājuši vairākos Bergu ģimenes mantojuma objektos. Tā ir tāda īsti inteliģenta būvkompanija. Celtniecības process ir tāds, kāds ir – smags un grūts. Bet man kā arhitektei ir liela bauda strādāt ar «P.S. Serviss» – ja projektā ir kādas izmaiņas, tās ļoti viegli tiek pieņemtas, ja ir problēmas, nekad netiek meklēts vainīgais, bet gan ceļš, kā tās risināt un iet uz priekšu.

Pa šiem trim gadiem, ko strādājam Rūmenē, meistari pastāvīgi kaut ko taisa, pārtaisa un vēlreiz pārtaisa – vai tā ir jumta izbūve, nekvalitatīvs logs vai skursteņi. Brīžiem nesaprotu, kā viņi ar to tiek galā, kā plāno. Protams, ka iet smagi.»

RAIMONDS EIZENŠMITS, PROJEKTA BŪVUZRAUGS, SIA «PKE»:

«Rekonstrukcijas darbi sākās laikā, kad pieauga pieprasījums pēc darbaspēka un trūka darbaroku. Bet jebkurā būvē jāreķinās, ka augsti kvalificētu un atbildīgu meistarību nav tik daudz, kā mēs vēlētos. Darba procesā savu reizi ir gan domstarpības, gan aizrādījumi, kas tiek ņemti vērā. Var just, ka rezultāts būs tiešām labs. Kopumā atzinīgi vērtēju visu, kas līdz šim izdarīts.»

Pusotra stāva vietā četri

Rūmenes muižas kungu mājas un terasu sistēmas rekonstrukcija, kā arī parka sakopšanas pasākumi un attīstības koncepcijas izveide ietilpst Rūmenes muižas kompleksa rekonstrukcijas pirmajā kārtā. Kungu māja ir paredzēta kā īpašnieka ģimenes galvenā dzīvojamā rezidence ar viesistabām, ēdamistabām, zāli, saloniem, verandu un virtuvi pirmajā stāvā, trim guļamistabu apartamentiem otrajā stāvā un diviem bēniņos, kā arī ar apkāpes telpām pagrabstāvā.

Kungu māja 19. gadsimta nogalē tika būvēta kā pusotra stāva ēka ar neapdzīvojamu bēniņu stāvu; ēkas paplašināšana bija viena no pirmajām pasūtītāja prasībām. Netipiska un tehniski visgrūtāk izpildāmā prasība bija par pagrabstāva ierīkošanu zem ēkas pilnā apjomā četru metru dziļumā zem zemes līmeņa; darbs nu jau ir sekmīgi pabeigts. Līdz tam zem ēkas bija tikai daļējas pagrabtelpas abos ēkas spārnos – diķa pusē atradās vīna pagrabs ar trim velvētām telpām, bet otrā spārnā neliels sakņu pagrabs. Izbūvējot jauno pagrabu, velvētās telpas ir saglabātas, *pa-
dziļināta tikai grīda.*



vēlējās izbūvēt pagrabu, saglabājot vēsturiskās nesošās sienas, nebija cita varianta, kā rakt apakšā. Tas bija diezgan ilglaicīgs un smags process; tā kā apakšā bija akmeņu uzbērums, gandrīz viss darbs tika veikts ar rokām.»

Muižas kungu māja ir paplašināta ne vien uz pagraba rēķina, bet arī, izveidojot

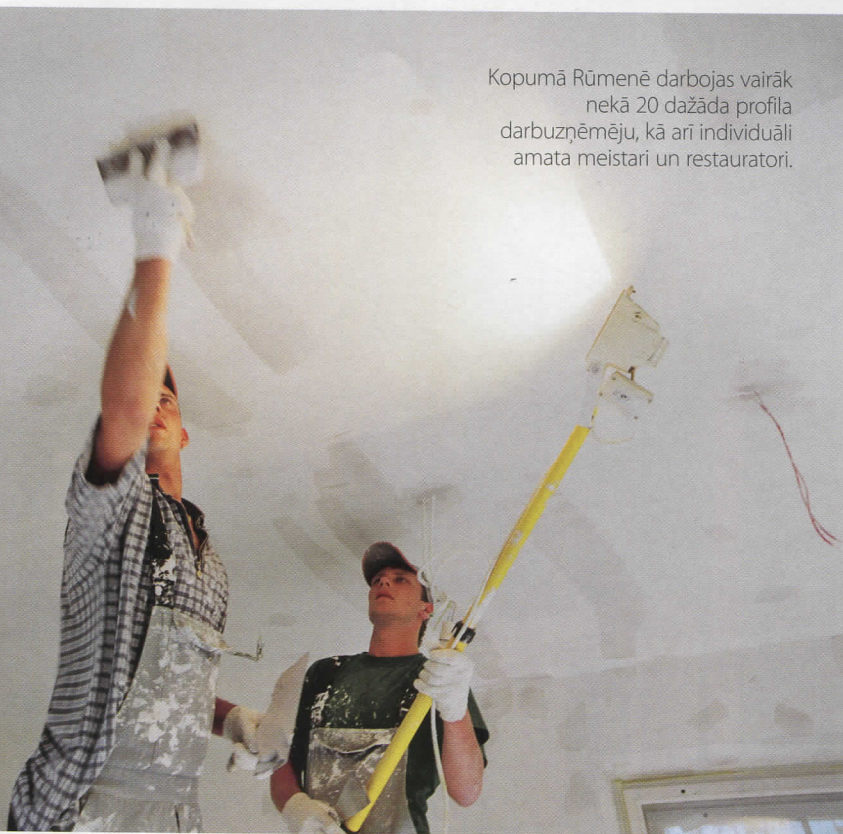
jaunu apjomu uz augšu un izbūvējot ēkai vēl vienu stāvu. Jaunais stāvs ir it kā iebūvēts starp pirmo un bēniņstāvu – tas organiski iekļaujas vēsturiskajā ēkas veidolā un nezinātājam pat var palikt nepamanīts. Būtiski, ka mansarda konstrukcijā par 70% ir saglabātas visas vecās koka konstrukcijas. Tajās redzamās vietās

Ar jaunu uzbērumu un krastu nostiprināšanu ir atjaunota arī mākslīgi veidotā saliņa diķi pie pils terasēm, kā arī rekonstruēts uz to vedošais tiltiņš, no kura bija saglabājušās vien drupas.



Diķis pie muižas laika gaitā bija aizaudzis un daļēji pat pārpurvojies. Tas tika iztīrīts, padziļināts un arī paplašināts apmēram trīsreiz lielāks, nekā bija iepriekš, un šobrīd jau pēc platības atgādina nelielu ezeru. Ipašnieku plānos ir izveidot vēl vienu diķi arī otrpus ceļam, kas ved caur Rūmenes muižu.

Kopumā Rūmenē darbojas vairāk nekā 20 dažāda profila darbuzņēmēju, kā arī individuāli amata meistari un restauratori.



iebūvētie jaunie kokmateriāli tiek speciāli apstrādāti jeb vecināti, lai atšķirība no oriģināla būtu minimāla.

ZAIGA GAILE:

«Justa Karlsona vēlmei izbūvēt muižas ēkai vēl vienu stāvu mēs, arhitekti, sākamā pretojamies, jo mums taču bija autentiska vēsturiska māja. Par laimi, Rūmenes muižai nav pieminekļa statusa. Papētījām gan T. Zeilera, gan citu arhitektu muižu projektus un secinājām, ka daudzas muižas laika gaitā jau vēsturiski ir pārbūvētas, sākotnējās vienkāršas ēkas pārveidojot par divstāvēgām. Īpaši daudz muižu ir pārbūvētas pēc 1905. gada dedzināšanām. Šis fakts arī deva mums tādu kā morālu atļauju rīkoties – pieļaujot iespēju, ka arī agrākais muižas īpašnieks Eižens Švarcs, ja vien būtu paturējis muižu savā īpašumā ilgāk, būtu uzbūvējis otro stāvu. Jo ēkai pietrūkst guļamistabu: iznāk, ka pirmajā stāvā saliekam zāles, ēdamistabas, bibliotēkas, bet beigās vairs nav kur gulēt.

Modelējām dažādus variantus, un var teikt, ka esam pat uzlabojuši proporciju ar šo piebūvēto stāvu. Neiejaucoties ēkas neogotikas stilā, esam neuzkrītoši cēlušies to uz

augšu, respektējot visas stila detaļas, un, ļoti iespējams, ka, neredzot blakus veco muižas bildi, nezinātājs pat nepamanīs, ka māja ir mazliet citādāka.»

INGUS BAUMANIS:

«Mums kā celtniekiem šis objekts ir ļoti interesants, tai pašā laikā arī ļoti sarežģīts. Kad sākām darbus, nekā laba te nebija. Māja daudzus gadus stāvējusi tukša, koka sijas bija sabojājušās, sienas caursalušas; bija jāveic lieli rekonstrukcijas darbi, lai savestu kārtībā palikušās sienas.

Vecie koka pārsegumi ir saglabāti tikai dažās vietās, kur tos vēl bija iespējams saglabāt, bet galvenokārt tie ir izbūvēti no jauna, izmantojot monolīto betonu, līdz ar to ir zaudēti arī oriģinālie griestu gleznojumi, kas pirms tam tika fiksēti un uzmērīti, un tagad tiek veidoti no jauna.

Nesošās ārsienas pirmā stāva līmenī un vidējā daļā, kas pacelta uz augšu, ir saglabātas oriģinālās, iekšpusē bija arī dažas sabrukušas sienas – atsevišķas no tām bija jāpastiprina, izmantojot jaunus materiālus, piemēram, «Keraterm» blokus. Tomēr dažviet, respektējot pasūtītāja vēlmi, nācās atteikties no starpsienām, kurām nebija nekādas vērtības.

VĀCUMĀLDAKSTIŅ

Piedāvājum arī kapars un titāncinks



SIA NIEDRU JUM

Rīga, Ierīķu iela 67
tāl. 67520399
fakss 67522693
www.jumti.lv



Samērā problemātiska ir arī mūsdienu komunikāciju iebūve un noslēpšana vecās muižas sienās. Nekas nedrīkst būt redzams.

Protams, rekonstruēt ir daudz sarežģītāk, nekā būvēt jaunu, bet ir būvnieki, kam patīk būvēt no jauna, un tādi, kam patīk interesants darbs un sava veida problēmas. Tās nav rutīnas problēmas – rekonstruējot un restaurējot mēs katru reizi uzzinām kaut ko jaunu un ar katru objektu iegūstam vērtīgu pieredzi.»

Mūsdienīgais, respektējot vēsturisko

Rūmenes muižas rekonstrukcijas projektā tiešajiem restaurācijas darbiem ir salīdzinoši neliels apjoms, jo, piemēram, no kungu mājas oriģinālā veidola saglabājušās galvenokārt tikai nesošās ārsienas ar īpašo apdares faktūru, kā arī atsevišķas detaļas iekštelpās – daži koka oderlogi ar slēgiem, koka kāpnes. Visas trūkstošās detaļas tiek izgatavotas no jauna, taču kā precīzas kopijas pēc oriģināldetaļu uzmērījumiem. Būvnieciskā Rūmenes muižas interjera detaļa ir 11 dažādi vecie podiņu kamīni, kas speciāli tika meklēti un kolekcionēti trīs gadus – kamīni tiek iebūvēti vairākās telpās, un tie būs pilnībā funkcionējoši.

Vēsturiskās apbūves vērtības tiek respektētas, izvēloties arī rekonstrukcijā izmantojamos materiālus – gan fasādes

Muižas kungu māja ir paplašināta ne vien uz pagrabu rēķina, bet arī, izveidojot jaunu apjomu uz augšu un izbūvējot ēkai vēl vienu stāvu. Jaunais stāvs ir it kā iebūvēts starp pirmo un bēniņstāvu – tas organiski iekļaujas vēsturiskajā ēkas veidolā un nezinātājam pat var palikt nepamanīts.

apdarē, gan iekšējās kā senos laikos tiek izmantots kaļķa javas apmetums, dabiskās krāsas. Kaļķa javas apmetums lietots arī uz dīķi vedošo kāpņu un terasu sistēmas restaurācijā.

ZAIGA GAILE:

«Kungu māja atrodas pakalnā, un tās gala fasādi ar zemāk esošo parku savieno kāpņu un terasu sistēma, kas beidzas pie dīķa ar mākslīgi veidotu sirds formas salīņu. Šī terasu sistēma, pēc vēsturnieku atzinuma, ir liels retums, un to var uzskatīt par vienu no izcilākajām šāda veida neorenesanses stila būvēm Latvijā.

Ar šīm kāpnēm sākumā gāja ļoti grūti. Vecie betona pakāpieni ir saglabājušies vēl no 1892. gada, viss bija salūzis, jo tie nekad nebija kopti. Padomju laikā bija kaut kur pārķēpāts ar cementu, kaut kur pielāpītas atbalsta sienas, un tas viss bija jāņem nost. Attīrījām atbalsta sienas gandrīz līdz akmenim, un pēc dažiem fragmentiem izvēlējāmies, kurš veidols ir bijis autentisks. Atbalsta sienas ir veidotas no laukakmeņiem, un tā ir tāda kā latviešu lauku renesanse: ko Itālijā taisa no marmora, pie mums taisa no laukakmeņiem un betona. Salūzušie pakāpieni tika ņemti nost, attīrīti un likti atkal kopā, taču kādas trīs reizes tas viss tika laužts atkal vaļā, jo nekādi nevarēja tos salikt taisni. Gāja smagi, bet, gods kam gods, neviens pakāpiens nav izgatavots no jauna.»

Pilnībā mainīts muižas kungu mājas jumta segums: kādreizējo kārniņu vietā jumta klājumam izmantots melnais dabiskais šiferis – dārgs materiāls, kas tika pasūtīts no Vācijas. Jumta apmales, kā arī notekcaurules un teknes ir veidotas no kapara.

Būvdarbos tikpat kā netiek lietots ģipškartons, arī griesti visās telpās tiek apmesti. Interessants un netipisks risinājums ir Sāremā salas dolomīta ornamentālās grīdas, kādas būs pirmā stāva ieejas hallē, kāpņu telpās, verandā, arī visās vannasistabās.

Veidojot jaunas izbūves, pārsvarā būvnieki lieto vecos ķieģeļus – tie tiek iestrādāti, piemēram, grīdās kā pagrabstāvā, tā daļēji arī pirmajā stāvā, muižas virtuvē un staļļa grīdās. Ar vecajiem ķieģeļiem būvniekiem ir ļoti palaimējies – esot piezvanījis kāds cilvēks un tos piedāvājis no kādas demontētas būves, turklāt pietiekami lielā apjomā, tā ka pietiek visiem darbiem. Vecie ķieģeļi pirms iestrādes tiek apstrādāti un attīrīti ar sauso ledu.

Lūk, mūsu atbilde inflācijas ārprātam



legādājoties

PREMIUM klases siltinātāju **KL 35***

Standarta 37 klases siltinātāja vietā

Jūs ietaupīsiet vairāk siltuma, nepalielinot izolācijas izmaksas.

Lambda

$\lambda_{10, mW/m}$

- 33

ULTRA ★★★★★

34 - 35

PREMIUM ★★★★★

36 - 37

STANDARD ★★★

38 - 40

CLASSIC ★★

41 - 50

BASIC ★

* Šis ir siltumvadišanas koeficients - jo tas ir mazāks, jo vairāk siltuma paliek mājā.

ISOVER

Efektīvākie siltumizolācijas risinājumi

SAINT-GOBAIN



Būtiska muižas interjera detaļa ir 11 dažādi vecie podiņu kamīni, kas speciāli tika meklēti un kolekcionēti trīs gadus.

Atsevišķā piebūvē kungu mājas kreisajā spārnā būs izvietota lielā muižas virtuve ar stikla jumtu. Stikloto konstrukciju izbūvē izmantoti speciāli perforēti metāla profili – kā mūsdienu interpretācija 19. gadsimtam raksturīgajām caurumotajām čuguna konstrukcijām.

Īpašu vietu rekonstrukcijā ieņem darbs ar laukakmeņiem, atjaunojot daļēji sabrukušo veco mūra žogu un staļļa ēku.

ZAIGA GAILE:

«Ilgs bija process, kamēr izdevās saprast, kā kādreiz strādājuši Kandavas meistari, un sasniegt rezultātu, kas apmierinātu gan arhitektus, gan meistarus. Senos laikos, veidojot laukakmeņu mūri, tajā sprauda iekšā sarkanu ķieģeļu un melna granīta gabaliņus – cilvēki tā spēlējās, lai būtu skaisti. Mūsu meistari sākumā trenējās uz žoga, bet pirmie mēģinājumi un pirmie saspraustie akmentiņi izskatījās ļoti smieklīgi. Taču tā lieta aizgāja. Arka tika mūrēta trīs reizes – neprot vairs īsti mūsu meistari arkas

uzmūrēt. Tāpat diezgan ilgi gāja, kamēr meistars piešāva roku, atjaunojot fasādes rustu ar iestrādātiem akmentiņiem – vairākkārt brāķējām, sitām nost un taisījām par jaunu, līdz izdevās panākt iecerēto.

Īpašu paldies vēlos teikt meistaram Zigim no Kandavas, kas ar lielu mīlestību pieiet visam, pats taisa zīmējumus. Viņš mums ir viens labs meistars – atjaunoja pēc padziļināšanas veco vīna pagrabu, kur bija vecais mūris jāturpina, arī stalli un vāgūzi strādāja.»

RAIMONDS EIZENŠMITS:

«Rūmenes muiža kā rekonstrukcijas objekts ir interesanta arī no būvuzraudzības viedokļa. Piemēram, būvnormatīvi prasa,

lai visi materiāli būtu sertificēti, lai tiem būtu atbilstības deklarācijas. Bet ir situācijas, kad nav iespējams iztikt tikai ar formālu pieeju, piemēram, ja notiek kāpņu restaurācija, kur faktiski tikai uz meistarību un amatnieku pieredzes bāzes tiek piemeklēti un uz vietas veidoti speciālie krāsu sastāvi. Tad arī bieži rodas ne tik vienkāršs jautājums: ko drikst, ko nedrikst? Tas pats ir, piemēram, ar ārsienas siltināšanu – muižas ēkas pirmajā stāvā, kur saglabāties vecais vēsturiskais mūris, ārsienas netiek siltinātas, lai saglabātu oriģinālo veidolu kā fasādē, tā iekštelpās. Un arī te, ja pieejam formāli, šāds risinājums neatbilst siltumtehnikajām prasībām. Taču ir jāapzinās, ka tā ir rekonstrukcija.»



Sienās ir iestrādāti tēlnieka Gustava Šķiltera 30. gados veidoti cilņi. Arhitektes prasība bija, lai cilņi ir neuzkrītoši, tāpēc arī sienu krāsojums tiek veidots gaišā tonī, kas «nenodēd» cilni.

Izmeklēts krāsojums un apdare LEONS PODGAISKIS, RESTAURATORS, SIA «PELĒKS DECOR DESIGN»:

«Sarežģīts, profesionāli grūts objekts. Sākumā bija doma, ka šeit būs tikai tīrie kaļķa krāsojumi, un viss būs ļoti «kaļķisks», taču problēma ir tā, ka neviens vairs īsti nezina, kā tas tiek darīts. Eksperimentējām ar kaļķa krāsām apmēram trīs mēnešus, taisījām paraugtelpas, un sapratām, ka tas ir ļoti sarežģīti, turklāt ir grūti «piedzīt toni», jo krāsa ļoti ilgi žūst.

Tāpēc tagad pieejam tai lietai mazliet vienkāršāk un lietojam jau gatavus produktus – speciālas Itālijā ražotas kaļķa krāsas, griestos iestrādājam kaļķa imitāciju, jo apakšā jau tāpat ir betona pārsedzes. Līdzīgi sākumā bija doma izgatavot arī pilnīgi seno kaļķa apmetumu, taču tad būtu vajadzējis arī vezumu ar olām, ko pievienot kā saistvielu. Kaļķis bez saistvielas ir kā smiltis, kas birst nost. Beigās izvēlējās gatavo «Sakret» kaļķa javas apmetumu, kas izrādījās ļoti piemērots materiāls.

Veidojam nobeiguma slāni – krāsojam ar mūsdienīgām krāsām, vecinām faktūru un vizuāli cenšamies panākt šo «kaļķisko»,

senatnīgo izskatu. Jārēķinās, ka kaļķis ir tāds, kas nedaudz smērē. Pasūtītāja prasība bija kopjamas, matētas, taustei patīkamas sienas, kas arī nesmērē – tas nav tik vienkārši panākams. Griestiem izmantojam «Sadolin Kalk» kaļķa imitācijas krāsu, sienām – vairāk krītu saturošas emulsijas. Pēc tam krāsu uzpulējam ar 2000. frakcijas smilšpapīru, un iegūstam kaut ko līdzīgu Venēcijas apmetumam – virsma tā kā nedaudz spīd, un ir ļoti patīkama taustei.

Kad vecajām sienām atsedza apmetumu, secinājām, ka vienā sienā dažviet ir pat 7–8 dažādi mūra veidi: laukakmeņi, ķieģeļi, dolomīts, ir arī vienkārši kaļķa kleķis, t.i., kaļķa javas biežums, kurā samesti visādi gruži, ir knapi apdedzināti ķieģeļi, kas pastiprināti uzsūc mitrumu. Šī iemesla dēļ siena ir ļoti sarežģīta, ar dažādu materiālu pretestību; nav brīnums, ka pa laiku mēveidojas visādas plaisiņas.

Četrās zālēs atjaunojam vecos griestu gleznojumus. Tā kā ir nomainīti pārsegumi, tie tiek gleznoti no jauna, izmantojot «AIG» speciālistu pirms tam veiktos uzmērījumus – tā kā bija saglabājušies veco gleznojumu fragmenti, varēja konstatēt, kā kādreiz ir bijis. Strādājam precīzi pēc oriģināla,

zināmas nav vien atsevišķas sīkas nianšes, tad variējam, saglabājot stilu.

Sienās ir iestrādāti tēlnieka Gustava Šķiltera 30. gados veidoti cilņi. Arhitektes prasība bija, lai cilņi ir neuzkrītoši, tāpēc arī sienu krāsojums tiek veidots gaišā tonī, kas «nenodēd» cilni. Gaiši ir arī logu slēgi un koka paneļi. Visam jābūt ļoti askētiskam: nedrīkst būt nekas griezīgs, pārāk dekoratīvs. Tādas ir prasības.»

ZAIGA GAILE:

«Negribējām rekonstruēt vecos tumšos telpu krāsojumus, paturējām tos zināšanai un māju iekšpusē krāsojam ļoti gaišu. Izvērtējām skandināvu pieredzi, zviedru muižas, kas ir gaišas; domāju, ka latviešu muižu eklektika mums piedos. Krāsojuma filozofija ir «izbalējušās atmiņas», jo iekšā nebija saglabājušās nekādas tiešas vērtības.»

Muižas parka rekonstrukcija

Lielu daļu Rūmenes muižas kompleksa rekonstrukcijas apjoma veido dārzu arhitekta Georga Kufalta 19. gadsimta nogalē projektētā un veidotā parka atjaunošana. Ciešā saistībā ar muižas



Mansarda konstrukcijā pār 70% ir saglabātas visas vecās koka konstrukcijas. Tajās redzamās vietās iebūvētie jaunie kokmateriāli tiek speciāli apstrādāti jeb vecināti, lai atšķirība no oriģināla būtu minimāla.



Interessants un netipisks risinājums ir Sāremā salas dolomīta ornamentālās grīdas, kādas būs pirmā stāva ieejas hallē, kāpņu telpās, verandā, arī visās vannasistabās.

parku svarīgs ainavas elements ir diķis, kas rekonstrukcijas ietvaros tika iztīrīts un paplašināts trīsreiz lielāks nekā iepriekš. Ar jaunu uzbērumu un krastu nostiprināšanu ir atjaunota arī mākslīgi veidotā saliņa diķi pie pils terasēm, kā arī rekonstruēts uz to vedošais tiltiņš, no kura bija saglabājušās vien drupas.

DAIGA VEINBERGA,
AINAVU ARHITEKTE, SIA «VIDES PROJEKTU STUDIJA»:

«Sākot parka rekonstrukciju, paralēli divus gadus veicām tā izpēti, kas turpinās vēl joprojām. Pat ierīkojot un attīrot ceļus un krastus, arvien parādās jauni atklājumi, un mēs arvien labāk saprotam, kāds šis parks kādreiz bijis.

Izpēte tika veikta divos virzienos – viens ir būves, ceļi un telpiskā koncepcija, un otrs – augi. Parkā kādreiz auguši reti un vērtīgi citzemju augi un koki, ko var atpazīt senās fotogrāfijās – nokarenie oši, sarkanlapainās kļavas, dižskābarži, arī tāds retums kā divi nokarenie ozoli, kas ir saglabājušies un simetriski novietoti pils terasējuma lejasdaļā. No dažām sugām palikuši tikai bojā ejoši veci koki, un tos var tikai uz kādu laiku vēl uzturēt, lai saglabātu sajūtu, ka parks ir sens, un nomainīt pakāpeniski. Muižas īpašnieks ļoti uzsvēra vēsturisko koku saglabāšanu, lai nezaudētu patinu, ko tie rada.

Pamazām izveidojas parka toreizējais tēls, varam sākt domāt, ko jaunu izveidot, jo ir ļoti mainījusies domāšana, tas, ko cilvēks parkā meklē un vēlas redzēt. Mūsu mērķis ir nesabojāt parka vēsturisko struktūru, bet reizē pievienot jaunu vērtību.

Parku saņēmām tik nolaistu, ka bija pat grūti atpazīt, vai tas ir mežs, vai bijis parks, bija vien grūti nojaušamas dažas parka struktūras paliekas. Tagad, kad viss ir izplauts un iztīrīts, tiek veidots reljefs un atklāti terasējumi, jau paveras cita aina, un mēs sākam tuvojies rekonstruētajam veidolam.

Lai arī respektējam parka vēsturisko struktūru, tā atjaunošanu nevar saukt par restaurāciju – mēs nevaram restaurēt visas parka būves, jo trūkst vēsturiskās informācijas par tām. Iespējams, kaut kāda informācija vēl tiks atrasta, bet pagaidām vēsturisko parka būvju drupas atsedzam un kā drupas tās arī eksponējam. Tieši tāpat kā muižas kungu māja netiek restaurēta, bet tiek interpretēta mūsdienīgai lietošanai, respektējot tās vērtības un saglabājot senās lietas.

Parkam tāpat kā muižai nav aizsardzībā esoša pieminekļa statuss, taču saglabājam pret to attieksmi – celiņu sistēmā ir nojaušams slavenā ainavu arhitekta Georga Kufalta rokraksts, un es ceru, ka mums to ir izdevies zināmā mērā atjaunot, pēc reljefa uztāustot un sajūtot, kur šie celiņi ir bijuši. Katrā ziņā man kā ainavu arhitektei tas ir interesants un pieredzei vērtīgs darbs. Ir liela laime, ka īpašnieks ir nesteidzīgs un